

ÉVES BESZÁMOLÓ JELENTÉS
2006. július – 2007. június

LONDON

MAGÓCSI LÁSZLÓ
tudományos és technológiai (TÉT) attasé

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	1
VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	2
1. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG KUTATÁS-FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS RENDSZERÉNEK FŐBB JELLEMZŐI.....	1
1.1 10 éves TTI politika	1
1.2 Nemzetközi stratégia.....	1
1.3 Technológiai innovációs stratégia	2
1.4 Finanszírozás	3
1.5 Végrehajtás és felülvizsgálat.....	4
1.6 Fő intézményi keretek	4
2. JELENTŐSEBB K + F + I ESEMÉNYEK AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁGBAN	4
3. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG KÉTOLDALÚ ÉS MULTILATERÁLIS TÉT KAPCSOLATAI	5
4. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG ÉS AZ EU K + F + I KAPCSOLATAI	6
5. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG ÉS MAGYARORSZÁG K + F + I KAPCSOLATAI ..	6
6. A TÉT ATTASÉ TEVÉKENYSÉGE.....	7
8. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK.....	9

Melléklet: Fő intézményi keretek és szervezeti séma

BEVEZETÉS

A beszámoló jelentés a hagyományoknak megfelelően formálisan az előző 12 hónap időszakát öleli fel, de ténylegesen csak a 2007. január – június közötti 6 hónap tevékenységéről számolhat be, miután a londoni Tét attaséi munkakör 2007. január 8. előtt mintegy másfél évig betöltetlen volt.

A beszámoló jelentés és annak különösen az Egyesült Királyság kutatás-fejlesztési és innovációs rendszerének szervezeti és intézményes részéről szóló részek a 2007. június 28-ig érvényes helyzetet és adatokat mutatják be.

A június 28-i brit kormányfőváltás és az azt követően kezdeményezett kormányzati átalakítás egyik lényeges elemeként létrehozták az innováció, a felsőoktatás és a szakképzés területei önálló tárcáját Department for Innovation, Universities and Skills, DIUS (Innováció, Egyetemek és Szakképzés Minisztériuma) néven. A tárca hatáskörébe tartozó területeket két megszűnő minisztériumtól vonták össze: a Department for Trade and Industry, DTI és az annak részét képező Office of Science and Innovation volt eddig a felelőse a kutatásfejlesztésnek és innovációnak és a Department for Education and Skills, DfES-hez tartozott a felsőoktatás és aszakképzés.

Az új tárca vezetője John Denham, southamptoni parlamenti képviselő, míg államtitkára Ian Watmore, aki 24 éves számítástechnikai üzleti karrier után 2004-ben vált kormánytisztviselővé. A DIUS további vezetőinek kinevezésére és szervezetének kialakítására a következő hetekben kerülhet sor.

Az önálló innovációs minisztérium létrehozása szakmai körök szerint egy már régóta várt és sürgetett változás. Egyrészt a DTI óriási szervezetében és nagyon szerteágazó portfóliójában a kutatásfejlesztés és innováció, a DTI-n belül működő Office of Science and Innovation léte ellenére, nem kapta meg a megfelelő súlyt a kormányon belül. A DIUS-t vezető miniszter viszont a kormányülések állandó résztvevője lesz, ezzel a kutatás-fejlesztés és innováció várhatóan sokkal erősebb képviselőt kaphat a kormányban. Másrészt pedig a felsőoktatási, szakképzési és továbbképzési rendszer fejlesztése és a tudásvezérelt gazdaság szolgálatába állítása is nagyobb valószínűséggel koordinálható az új minisztériumon belül.

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

1. Az Egyesült Királyságban folyó tudományos és technológiai tevékenység törvényi hátterét az 1965-ös Törvény a Tudományról és Technológiáról (Science and Technology Act 1965) képezi.
2. A kormány az utóbbi 6 év helyzetfelmérő vizsgálatait és tanulmányait alapján 2004. nyara és 2006. novembere között 3 fontos dokumentumban tette közzé 10 éves tudományos, technológiai és innovációs (TTI) politikáját és annak megvalósítására szóló stratégiáját. A politika és stratégia fő jellemzői:
  - A tudományos kutatást, technológiai fejlesztést és innovációt a gazdasági fejlődés és a globális versenyben való helyzetállás egyik fő hajtóerejeként kezeli, és külön kiemeli a piacorientált fejlesztések, innováció és tudástranszfer fontosságát és ezek támogatásának szükségességét,
  - Célul tűzi ki a GDP-arányos ráfordítások növelését, melyen belül a vállalati szféra ráfordításai erőteljesebben kell, hogy növekedjenek,
  - Különös hangsúlyt fordít a nemzetközi vállalatok Egyesült Királyság-beli TTI beruházásainak ösztönzésére,
  - Elismeri a nemzetközi kapcsolatok további fejlesztésének szükségességét. A TTI stratégia kiválasztott célországai az USA, Japán, Svájc, Ausztrália és Kanada, valamint az Európai Unió és a feltörekvő gazdaságok közül Kína, India és Dél-Afrika.
  - A TTI politika megvalósítását a külpolitikai törekvések és a nemzetközi fejlesztési kötelezettségek szolgálatába is állítja.
3. A TTI politikát a törvényhozás szintjén a Parlament mindkét házában tudományos és technológiai bizottság felügyeli és támogatja. A bizottságok és a Parlament munkáját egy külön Parlamenti Tudományos és Technológiai Hivatal (POST) támogatja. A TTI politika és stratégia létrehozásának és megvalósításának brit kormányzati intézményrendszere az elmúlt 2 évben folyamatos átalakításokon esett át. Az átszervezések fő célja a hatékonyság növelése, a kormányzati támogatásoknak a megvalósítás-közeli innovációra való koncentrálása, valamint a kutatás, fejlesztés és innováció kormányzati intézményei működésének összehangolása. A szervezeti átalakítások az Innováció, Egyetemek és Szakképzés Minisztériuma (DIUS) 2007. június végi létrehozásával várhatóan folytatódnak.
4. Wales, Skócia és Észak-Írország tartományi kormányai is létrehozták saját TTI politikai dokumentumaikat, amelyek egyes területi sajátosságoktól eltekintve jó egyezést mutatnak a központi kormányzati célkitűzésekkel.
5. A TTI politika és stratégia kormányzati irányításának, ellenőrzésének és végrehajtásának fő feladatai a Pénzügyminisztérium, a Kereskedelmi és Ipari Minisztérium és az Oktatási és Képzési Minisztérium felelősségi körébe esnek. Minden egyes tárca létrehozta és közzétette saját TTI stratégiáját.
6. Az Egyesült Királyságban a kutatás-fejlesztés és innováció erőteljes költségvetési támogatása mellett növekvő jelentőségű a vállalati források felhasználása. Külön figyelemre érdemes a magántőke bevonását célzó (PPP konstrukciójú) technológiai fejlesztések terve.
7. A bilaterális kormányközi megállapodások súlya és jelentősége rohamosan csökkent az elmúlt 10 évben. Ezek helyét a kutatóintézeti együttműködések veszik át.

8. Tét attaséi munkám első 6 hónapját főként a kapcsolatok újraépítése és ezen keresztül a szisztematikus információgyűjtés és feldolgozás jellemezte. Munkám során törekedtem a Tét és a kereskedelmi-befektetésösztönzési határterületein is Tét vonatkozású információkkal hozzájárulni a brit potenciális befektetők tájékoztatásához.

9. Következtetések és javaslatok

- Az Egyesült Királyság és Magyarország nagyságából fakadóan eltérő nemzetközi súlyt, erőt, befolyást képvisel, ennek következtében a kapcsolatrendszert, ideértve a kutatás-fejlesztési és innovációs kapcsolatokat is, áthatja az aszimmetria, a kapcsolatok fejlesztésében való eltérő érdekelttség.
- A brit és a magyar TTI politika és stratégia kedvező szinergiái és egyes szakterületi prioritások alapját képezhetik a két ország közötti együttműködési lehetőségek kölcsönös felmérésének és kiaknázásának.
- Jóllehet a brit stratégia célországai között Magyarország közvetlenül – érthető módon - nem szerepel, de mint az Európai Unió tagja elnyerheti a brit TTI politika és stratégia megvalósításának szereplői figyelmét. Erre tárgyalásaink során az összes szervezetnél nyitottságot tapasztaltunk, melyet erőteljesen támogat a magyar kutatók szakmai elismertsége is az Egyesült Királyságban. A pragmatikus brit felfogást figyelembe véve, annál inkább számíthatunk nyitottságra és fogadókészségre minél konkrétabb és kölcsönös gyakorlati előnyöket kínáló kezdeményezésekkel élünk.
- Az együttműködési lehetőségek és a konkrét brit hajlandóságok felméréséhez azonban szükséges volna, hogy a magyar TTI politika és stratégia prioritásait, szervezetét és az Egyesült Királysággal való együttműködés szándékait, lehetséges szintjeit (parlamentari, kormányzati) és megcélzandó formáit (kölcsönös látogatások, meghívások, előadások stb.) világosan láttatni tudjuk a brit féllel. Ehhez a Külügyminisztérium, az NKTH és a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium koncepciója, támogatása és információi elengedhetetlenül szükségesek.
- Javaslom egy relációs Tét munkaterv kidolgozását, amely az Egyesült Királyságra vonatkozó koncepciót, terveket, stratégiát és akciókat rögzítené.

1. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG KUTATÁS-FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS RENDSZERÉNEK FŐBB JELLEMZŐI

Az Egyesült Királyság tudományos, technológiai és innovációs politikáját és stratégiáját az 1965-ös Törvény a Tudományról és Technológiáról (Science and Technology Act 1965) kerettörvényen túl egy sor kormánydokumentum jeleníti meg. A dokumentumok összessége 10 éves politikát fogalmaz meg, amelyeket általában évente felülvizsgálunk és újabb dokumentumokat bocsátanak ki, melyek további részleteket bontanak ki, valamint az egyes részterületek, elsősorban a megvalósítás-közeli innováció területén, megvalósítási stratégiáját fogalmazzák meg.

1.1 10 éves TTI politika

A 2004-2014. időszakra szóló, a Pénzügyminisztérium, a Kereskedelmi és Ipari Minisztérium és az Oktatási és Képzési Minisztérium által 2004. júliusában kiadott, a kormány TTI politikáját összegző dokumentum¹, A Tudomány és Innováció Befektetési Keretei 2004-2014, valamint a 2006. márciusában a TTI politika megvalósításának helyzetét felmérő újabb dokumentum², A Tudomány és Innováció Befektetési Keretei 2004-2014: A Következő Lépések összegzett célkitűzései:

- a TTI-re fordított összkiadásokat a 2002-es 1.9%-ról a GDP 2.5%-ra kell növelni,
- a költségvetés kiadásai mellett növekedjék a vállalati és közhasznú szféra partneri szerepe, és kiadásai ériék el a 2002-es 1.25%-ról a GDP 1.7%-át,
- a gyakorlati alkalmazás igényeinek erőteljesebben kell befolyásolniuk az alapkutatási szféra programjait és az innováció révén a tudomány közfinanszírozásának gazdasági hatását maximalizálni kell,
- a főként az alapkutatás finanszírozásában működő Kutatási Tanácsok hatékonyságát növelni kell, és szükséges az alapkutatási tevékenység eredményességének mérési/értékelési módszereinek kidolgozása,
- növelni kell a tudományos, technológiai, mérnöktudományi és matematikai képzés vonzerejét, színvonalát és kibocsátó-képességét,
- az ipar és egyetemek/kutatóhelyek közötti kooperációs kutatás és tudástranszfer ösztönzése és támogatása, annak érdekében, hogy ez felgyorsítsa a kutatási eredmények gyakorlati bevezetését,
- ösztönözni és elősegíteni, hogy tudásintenzív iparágak nemzetközi vállalatai kutató-fejlesztő beruházásokkal és kooperatív kutatási programokkal jelenjenek meg az Egyesült Királyságban,
- A technológiai innovációs stratégia kialakításában és működtetésében a 2004-ben létrehozott, főként a vállalati szféra aktív közreműködésével irányított, jelenleg átalakítás alatt levő Technology Strategy Board fog fontos szerepet játszani,
- a kutatás-fejlesztési adókedvezmény létező rendszerének továbbfejlesztését tervezik további kedvezményeket biztosítva a 200 és 500 fő közötti alkalmazottat foglalkoztató kis- és közepes vállalatoknak.

1.2 Nemzetközi stratégia

A Globális Tudományos és Innovációs Fórum 2006. novemberében publikálta a kormány számára kidolgozott, a nemzetközi kutatás-fejlesztési részvétel stratégiájára

---

¹ Science & Innovation Investment Framework 2004-2014, July 2004
www.hm-treasury.gov.uk/media/95846/spend04_sciencedoc_1_090704.pdf

² Science & Innovation Investment Framework 2004-2014: Next Steps, March 2006
www.hm-treasury.gov.uk/media/95846/spend04_sciencedoc_1_090704.pdf

vonatkozó dokumentumot³. Az alapos háttér tanulmányok és elemzések alapján készült dokumentum a következő általános célkitűzésekből indult ki:

- szükséges az Egyesült Királyság kutatási és innovációs nemzetközi kiválósági szerepének megtartása és erősítése nemzetközi kutatási együttműködéssel és nemzetközi kutatás-fejlesztési beruházásoknak az országba vonzása révén,
- a kutatási és innovációs tevékenységet és eredményeket fel kell használni a külpolitika támogatására és a kétoldalú partnerkapcsolatok elősegítésére,
- a nemzetközi fejlesztési célok megvalósítását a tudomány és az innováció eszközeivel is támogatni szükséges.

A dokumentum a következő stratégiai ajánlásokat tette a kormánynak:

- a nemzetközi kutatás-fejlesztési együttműködés célországaként javasolja a vezető tudományos szerepű országokat (USA, Japán, Svájc, Ausztrália és Kanada, valamint Európai Unió) és azokat a feltörekvő gazdaságokat (Kína, India és Dél-Afrika), amelyekben a K + F kiadások rohamosan növekszenek,
- akadémiai ösztöndíjakkal is szükséges a legkiválóbb külföldi kutatókat az országba vonzani,
- az EU 7 Kutatási Keretprogramjának lehetőségeinek optimális kihasználása érdekében szükséges volna elérni, hogy a keretprogram megvalósításában a brit prioritások és igények kellőképpen megjelenjenek. Szükséges erősíteni a brit részvételt az Eureka programban is,
- az USA-beli és brit egyetemek közötti, 2005-ben létrehozott együttműködési modellhez hasonló együttműködés kialakítása Kínával és Indiával lehetőséget adna kooperatív kutatási és fejlesztési támogatások elnyerésére,
- a UK Trade & Investment szervezet vezető szerepet kell, hogy játsszon az Egyesült Királyság, mint kiemelkedő tudományos és innovációs befektetési célország multinacionális vállalatoknak való megismertetésében és marketingjében,
- a brit Külügyminisztérium külföldön működő tudományos és innovációs hálózatát (FCO SIN) össz-kormányzati támogatásban kell részesíteni az innovációpolitika képviselője, az információgyűjtés és a szélesebb közvélemény formálása érdekében.
- szükséges, hogy a brit tudományos és innovációs tevékenység erősségeit és nemzetközi fellépését egységesen és átfogóan ismertető kommunikációs eszközöket és formákat alakítsanak ki.

1.3 Technológiai innovációs stratégia

A 2004-ben létrehozott Technológiai Stratégiai Tanács (TSB) fontos szerepet játszik a technológiai innovációs stratégia kialakításában és végrehajtásában⁴. A stratégia fő célkitűzései:

---

³ Global Science and Innovation Forum: A Strategy for International Engagement in Research and Development
www.dti.gov.uk/science/uk-intl-engagement/gisif/index.html

⁴ Technology Strategy – Annual Report 2006, Technology Strategy Board
<http://www.dti.gov.uk/files/file34882.pdf>

- a brit fejlesztési tevékenység és ipar adottságait tekintetbe véve 7 technológiai területet választottak ki, melyekre az erőforrásokat koncentrálni érdemes:
  - korszerű új anyagok
  - élettudományok és egészségügy,
  - gépipari tervezés és gyártás,
  - elektronika és fotonika,
  - új energetikai technológiák (különös tekintettel a széndioxid-kibocsátás csökkentésére),
  - információs és kommunikációs technológiák,
  - fenntartható termelés és fogyasztás.
- a brit gazdaság átalakításának folytatása a magas hozzáadott értéket és tudásalapú technológiákat képviselő tervezés, gyártás és szolgáltatások elősegítésével,
- a nemzetközi versenyben való részvétel fokozása,
- az Egyesült Királyságban a külföldi befektetések növelése,
- a kormány közbeszerzési stratégiájának átalakítása úgy, hogy az húzóerőt jelentsen a vállalati innováció számára és előnyben részesítse az innovatív új termékek és szolgáltatások beszerzését.

A technológiai innovációs stratégia tevékenységi és eszközrendszere:

- Innovációs platformok: integráló és hídképző funkció kormánysszervezetek, kutatás és ipar, valamint különböző befektetési források között gazdaságilag és társadalmilag kiemelkedő fontosságú területeken (intelligens közlekedési/szállítási platform és elektronikai hálózatok biztonsága platform).
- A kiválasztott technológiai területek stratégiáinak kidolgozása
- Technológiai programok
  - Közös kutatási projektek kutatóhelyek és ipar között (mintegy 600 projekt 2004. óta)
  - Tudástranszfer hálózatok létrehozása és működtetése
- Új technológiák : vállalatok bekapcsolódása a piaci sikert ígérő kutatások korai szakaszába.
- Az energetikai fejlesztések felgyorsítása érdekében 2008. elején létrehozzák az Energetikai Technológiák Intézetét (Energy Technologies Institute, ETI), mely a kormányzat és vállalatok közös vállalkozásaként (egyfajta PPP konstrukcióban) fog működni. Az ETI várható költségvetése GBP600 millió és GBP1 milliárd közötti összeg lesz 10 évre, melyből az ipar hozzájárulásával egyező, de maximum GBP500 millió összeget a költségvetés fog fedezni. Az ETI-ben való részvételre eddig a Shell, a British Petroleum, a Rolls-Royce, a Scottish & Southern Energy, az E.ON UK, az EdF Energy és a Caterpillar kötelezték el magukat.

1.4 Finanszírozás

Az Egyesült Királyság kutatás-fejlesztési és innovációs költségvetési forrásai, az egészében mintegy GBP5 milliárd éves összeg jelentős része, GBP3.5 milliárd a tudományos költségvetés, amelyet a DTI részét képező Tudományos és Innovációs Hivatal (OSI) kezel. A tudományos költségvetés több mint 90%-át a Tudományos Tanácsok használják fel, döntően pályázati alapon projektfinanszírozásra, valamint néhány esetben saját kutatóintézetek finanszírozására és ösztöndíjakra. A további költségvetési források jelentős részét a szintén DTI kezelésében levő ipari költségvetési

tétel terhére az innovációs költségvetés cím alatt használják fel a Technológiai Stratégiai Tanács pályázati alapú projektfinanszírozására.

A különböző tárcák kutatás-fejlesztési és innovációs programjainak finanszírozására a tárcák költségvetésében szereplő tételek szolgálnak. A tárcaprogramok keretében is nyílt pályázati felhívások keretében ítélik oda a forrásokat.

A brit kutatás-fejlesztési és különösen a technológiafejlesztési innovációs programokban egyre növekvő szerepet tölt be a vállalati és közhasznú valamint alapítványi anyagi források bevonása. Ennek kiemelkedő példája a Technológiai Stratégiai Tanács szervezésében folyó Tudástranszfer Partner (Knowledge Transfer Partnerships) program, mely vállalati kezdeményezésű és jelentős vállalati finanszírozású projektekhez biztosít támogatást. Az Energetikai Technológiák Intézetének létrehozása pedig a technológiai fejlesztések PPP-elvű finanszírozását fogja bevezetni.

1.5 Végrehajtás és felülvizsgálat

A TTI politika és stratégia kormányzati irányításának, ellenőrzésének és végrehajtásának fő feladatai a Pénzügyminisztérium, a Kereskedelmi és Ipari Minisztérium és az Oktatási és Képzési Minisztérium felelősségi körébe esnek. A 10 éves TTI politikát és annak végrehajtását évente ellenőrzik és felülvizsgálják és a jelentést közzéteszik.

Minden egyes tárca létrehozta és közzétette saját TTI stratégiáját. A Tudományos és Innovációs Hivatal (OSI) a tárcák TTI stratégiáját és annak végrehajtását időszakonként ellenőrzi és jelentését megvitatás után közzéteszi.

1.6 Fő intézményi keretek

Az Egyesült Királyságban a kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenység intézményi keretei meglehetősen komplexek: a törvényhozás, a kormányzat és annak tanácsadói szervezetei, valamint a kutatóhelyek, nonprofit magánszervezetek és tudós társaságok egymáshoz kapcsolódását a mellékletben csatolt szervezeti ábra és a szervezetek rövid ismertetése mutatja be.

A kutatás-fejlesztés és innováció legfőbb kormányzati szervezete 2007. június 28-ig a Tudományos és Innovációs Hivatal (Office of Science and Innovation, OSI) volt, amely a Kereskedelmi és Ipari Minisztérium (Department of Trade and Industry, DTI) szervezetén belül, külön államtitkár felügyelete alatt működött.

A brit hagyományoknak és kormányzati gyakorlatnak megfelelően a változó és új feladatok és célkitűzések megvalósítására a kutatás-fejlesztés és innováció területén is új testületeket és szervezeteket hoztak létre, illetve ilyenek szervezése folyamatban van. Az ezek közötti feladatmegosztás és koordináció - számos szereplő szerint is - problematikus és nem látszik zökkenőmentesnek.

A 2007. június 28-án létrehozott új tárca, az Innováció, Egyetemek és Szakképzés Minisztériuma (Department for Innovation, Universities and Skills, DIUS) struktúrájának kialakításával párhuzamosan a várakozások szerint a különböző testületek és intézmények átalakítására is sor kerülhet.

2. JELENTŐSEBB K + F + I ESEMÉNYEK AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁGBAN

Az Egyesült Királyságban a kutatás-fejlesztés és innováció növekvő fontosságának megfelelően az utóbbi néhány évben jelentősen megnőtt az innovációs politikával és a megvalósítás stratégiájával, valamint az azokban érintett szervezetek szerepével

kapcsolatos rendezvények száma. Az Egyesült Királyságban rendezett óriási számú rendezvényből itt csak néhány jelentősebbet emelünk ki.

- 3rd Annual Conference
Entrepreneurship in Science Based Regions
Stimulating Knowledge Based Innovation and Entrepreneurship in the Region
2006. szeptember, Cambridge
- The 2nd IET International Technology and Innovation Conference (ITIC 2006)
2006. október, London
- FT Innovate 2006 Summit, 2006. december, London
- The Seventh Framework Programme
Global Challenges and Global Opportunities
2007. február, London
- UK Research Councils 3rd Annual Conference, 2007. március, London

Az év várhatóan legfontosabb innovációs rendezvénye lesz:

- Science & Innovation 2007: Competing in the Global Economy
2007. október 4., London

Számos regionális szervezet, egyetem és szakmai szövetség, valamint közhasznú szervezet is rendszeresen szervez konferenciákat és szemináriumokat részben a kutatás-fejlesztés és innováció általános stratégiai és szervezeti kérdéseinek megvitatására, részben pedig egy-egy szűkebb szakterület eredményeinek vagy éppen az innováció közvetett hatásainak (társadalmi, környezetvédelmi, oktatási) bemutatására. Ezek egyben a brit politikai szerves részét képező konzultációs folyamat elemeként a különböző nézeteket is felszínre hozva hasznosan szolgálják a civil társadalom és a kormányzat dialógusát is.

3. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG KÉTOLDALÚ ÉS MULTILATERÁLIS TÉT KAPCSOLATAI

Az Egyesült Királyságban az elmúlt évtized a kormányközi bilaterális TÉT (gyakran oktatási és kulturális területekkel is összekapcsolt) megállapodások létrehozásának és működtetésének meredek zuhanását hozta. A brit kormányzati felfogás szerint a politikai és adminisztratív korlátok lebontása, a nemzetközi keretek bővülése és nyitottá válása és nem utolsósorban az intézmények és kutatók közötti közvetlen kapcsolatok és kommunikációs lehetőségek fejlődése a kormányzati kezdeményezéseket ezen a területen ma már kevésbé indokolják. Az egyes országok tudományos intézményei és kutatási szervezetei közötti célorientált hosszabb vagy rövidebb távú együttműködések és közös pályázataik megfelelően és nagyobb hatékonysággal szolgálják az együttműködést és az integrációt, mint a kormányközi bilaterális TÉT megállapodások. Ennek az elvnek és gyakorlatnak megfelelően tudomásunk szerint több brit tudományos szervezet, például a Royal Society és a Wellcome Trust, folytat több országgal is bilaterálisnak nevezhető együttműködést, amelynek keretében projekteket finanszíroznak illetve kutatócserét és ösztöndíjakat biztosítanak.

A Tudományos és Innovációs Hivatal (Office of Science and Innovation, OSI) és elődei a DTI szervezetében, amely a kétoldalú TÉT megállapodások kezelője, nyilvántartása 39 országgal kötött TÉT megállapodást tartalmaz, melyek többsége az 1980-as években vagy az 1990-es évtized elején keletkezett és a legtöbb már lejárt, vagy érdemi tartalommal évek óta nem töltik ki. A közép-kelet-európai térség országai közül Magyarország (1987 [!]), Bulgária (1991), Csehország (1990), Lengyelország (1978) és Románia (1978) valamint viszonylag frissként Észtország (1996), Lettország (1996), Litvánia (1996) és Jugoszlávia (2002) szerepel a listán.

Az Egyesült Királyság aktívan részt vesz a multilaterális Tét együttműködésekben, és azoknak a lehetőségeit és forrásait saját kutatási szervezetei részére is ismertté és megközelíthetővé teszi. Az Európai Unió K+F+I és az EURATOM programjain kívül részt vesz a CERN, a NATO és az Unesco programjaiban is.

4. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG ÉS AZ EU K + F + I KAPCSOLATAI

Az Egyesült Királyság általános EU politikájával egyezően a kormány elkötelezett az uniós K + F + I tevékenység iránt is, de markánsan képviseli az általános brit külpolitikai célkitűzéseket ezen a téren is: a brit gazdasági és üzleti érdekek támogatása a nyitott, növekvő és versenyelvű globális gazdaság, tudomány és innováció valamint a biztonságos energiaellátás keretei között. Ennek megfelelően a brit kormány az Európai Unió K + F + I fórumain érték- és érdekelvűen lép fel, igyekszik érvényesíteni a brit prioritásokat és azokat a kezdeményezéseket támogatja, amelyek egyértelműen többletértéket jelentenek a közösségi kutatás-fejlesztés és innováció számára. Erre jó példa az Európai Technológiai Intézettel kapcsolatos erősen szkeptikus, a ráfordítások és a várható eredmény optimalizálását igénylő, brit álláspont.

A brit kormány igyekszik elérni a K + F + I területein is a brüsszeli bürokrácia és a pályázati folyamatok egyszerűsítését.

A brit egyetemek és kutatóintézetek rendkívül sikeresek az EU K + F + I pályázatain, míg a vállalati pályázók valamivel kevésbé és ezen a téren jelentős előrelépést várnak a 7KP időszakában.

Az Egyesült Királyság kormánya erőteljes információs és tanácsadói támogatást nyújt a brit kutatóintézeteknek és vállalatoknak az Európai Unió K + F + I pályázati lehetőségek megismeréséhez és a nemzetközi partnerkereséshez. A potenciális brit pályázókat a brüsszeli UKRO, UK Research Office (www.ukro.ac.uk) és az EU 7.KP-nek szentelt internetes honlap (www.fp7uk.dti.gov.uk) látja el információval és testreszabott tanácsokkal. Az UKRO évente konferenciát rendez az Egyesült Királyságban a legfrissebb uniós K + F + I fejlemények ismertetésére és megvitatására.

5. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG ÉS MAGYARORSZÁG K + F + I KAPCSOLATAI

Az Egyesült Királyság kétoldalú és multilaterális kapcsolatai utóbbi években érvényesülő tendenciáiról a fenti 3. pontban írottak fényében is érthető, hogy a két ország kutatás-fejlesztési és innovációs kapcsolatai mára jórészt a tudományos intézetek, egyetemek és más kutatóhelyek közötti közvetlen együttműködés területére helyeződtek át. Ezek kialakítására a különböző szakmai fórumok és az Európai Unió programjai kiváló kommunikációs csatornákat kínálnak. Az 1987-ben aláírt bilaterális megállapodás mára kiüresedett, melyhez a British Council szerepének (és forrásainak) változása is hozzájárult.

Ugyanakkor az is jól látható, hogy a két ország eltérő mérete és nemzetközi súlya, valamint a brit TTI politika és stratégia fő célkitűzései miatt (célországok, K+F beruházások vonzása az Egyesült Királyságba) nem könnyű feladat a brit figyelem és együttműködési szándék általánosságban való felkeltése. A konkrét kutatási programok feladataihoz való partnerkeresés és a magyar fél kezdeményezése azonban sok esetben célravezető lehet. Ezek sikerét erőteljesen támogathatja a magyar kutatók szakmai elismertsége is az Egyesült Királyságban.

Néhány példa a magyar-brit kutatás-fejlesztési együttműködésre, melyek gyakran kapcsolódnak egyetemi képzéshez, oktató- és diákcsere programokhoz is:

- MTA – Royal Society of Edinburgh
Tudományos együttműködési megállapodás: tanulmányutak, ösztöndíjak, közös kutatási programok.
- A Nanotudományi Kiválósági Központok Magyar Hálózata
Az EU FP6 keretében az MTA Kémiai Kutatóközpont koordinálta programban az University of Newcastle-upon-Tyne is részt vesz partnerként.
- Wellcome Trust: a közhasznú alapítvány International Senior Research Fellowship programja keretében 11 kiemelkedő magyar élettudományi-orvosi kutatót támogat 5 éven át.
- BME – Imperial College
ATHENS Network hallgatói projekt együttműködés. Magyar vendégoktatók részvétele a képzésben.
- BME – Corvinus Egyetem – Nottingham Trent University
Ingatlanbecslő közös képzés.
- BME – Heriot-Watt University
MBA képzés

6. A TÉT ATTASÉ TEVÉKENYSÉGE

2006-ban a nagykövetség részéről a TÉT területen érdemi proaktív tevékenységre nem került sor, minthogy a TÉT attaséi munkakör betöltetlen volt. Kivételt képzett a Kereskedelmi Szolgálat és a Central and Eastern European Research által szervezett 2006. szeptemberi „Kutatás-fejlesztés Magyarországon: trendek, lehetőségek és kihívások” szeminárium Londonban és a novemberi befektetői konferencia részeként rendezett biotechnológiai és informatikai szeminárium Edinburgh-Sterlingben.

TÉT attaséi munkámat 2007. január elején kezdtem meg Londonban és tevékenységem első néhány hónapja során a kapcsolatok újraépítését, egyben a naprakész információk beszerzését tekintettem fő feladatomnak. A kapcsolatok felvétele és az információgyűjtés döntően személyes tárgyalásokon zajlott, melyekhez szükség és lehetőség szerint előzetesen az adott témához és intézményhez kapcsolódó kiadványokat és dokumentumokat is beszereztük.

Ebben a szakaszban elsősorban a brit kormányzati intézményeket és a K + F + I területén legfontosabb tudományos szervezeteket és szakmai szövetségeket kerestem meg. Bemutató tárgyalásaim során arra is törekedtem, hogy a magyar tudományos és fejlesztési valamint innovációs politikáról, törekvésekről és eredményekről áttekintést adjak és Magyarországot ebben a vonatkozásban is újra a tárgyalófelek látókörébe hozzam.

A kapcsolatfelvétel eredményeként ma jó áttekintő képünk van a folyamatosan zajló változások ellenére is az Egyesült Királyság tudományos, technológiai és innovációs (TTI) politikájáról és stratégiájáról és az annak kialakításában és végrehajtásában kulcs-szerepet játszó intézményekről, valamint az alkalmazott eszközökről és módszerekről. Ezek a kapcsolatok és információk szükségesek voltak a TÉT attaséi feladatok gyors és hatékony megoldásához is.

A kapcsolatrendszerből fakadóan ma már gyakran van alkalmam konferenciákon, szemináriumokon és műhelybeszélgetéseken is részt venni, melyek az információforrások és a kapcsolatrendszer bővítéséhez elengedhetetlenek. Bekapcsolódtam a brit technológiai innovációs stratégia megvalósításának egyik fontos

eszközét jelentő tudástranszfer hálózatokba (Knowledge Transfer Networks, KTN) mint megfigyelő. A hálózat 22 szakmai terület összesen mintegy 13,000 szakembere virtuális térben megvalósuló fórumaiból áll, melyek mindegyike szakterületi híreket, partnerkereső lehetőségeket kínál és rendezvényeket szervez.

Csatlakoztam a Londonban dolgozó TÉT attasék szervezetéhez, a London Diplomatic Science Club-hoz. A kutatóintézeti és egyetemi kapcsolatok felvételére a tevékenység következő fázisában kerülhet sor.

Megkezdtem az Egyesült Királyságban élő magyar kutatók megkeresését, hogy szükség és lehetőség szerint bekapcsolhassuk őket a magyar-brit TÉT kapcsolatok fejlesztésébe és eseményekbe. Ezidáig, elsősorban az élettudományi területeken, mintegy 30 magyar kutatóval vettem fel a kapcsolatot, melyet általában nagy örömmel fogadtak.

A nagykövetség általános tevékenységébe sikeresen bekapcsolódtam, különösen a TÉT és a kereskedelmi munka határterületein volt alkalmam hozzájárulni a Magyarországon befektetési és kereskedelmi lehetőségeket kereső brit vállalatoknak nyújtott tájékoztatási munkához. A TÉT területre vonatkozó információkat volt módom adni biotechnológiai, gyógyszeripari, gyógyászati, energetikai és környezetvédelmi területeken a potenciális brit befektetőknek. A nagykövetség által kezdeményezett brit-magyar energia- és klímabiztonsági fórum ülésein rész vettem.

A brit Parlament Alsóházának különbizottsága azt vizsgálva, hogy a brit vállalatok kellően kihasználták-e az EU 2004-es bővítésének hatásait, több egyéb forrás mellett a nagykövetségtől is információkat kért. A különbizottságnak adott információkhoz a sajátos TÉT vonatkozásokkal hozzájárultam és a bizottsági meghallgatáson a nagykövethez és a külgazdasági vezető diplomatához csatlakozva részt vettem.

A brit Parlament Alsóháza magyar képviselői csoportjának vezetője, Andrew Miller munkáspárti képviselő a Külügyminisztériumnál kezdeményezte, hogy az általa vezetett PITCOM (Parliamentary IT Committee), a törvényhozás és az ipar közötti információs csatorna tapasztalatait szívesen átadnák a Magyar Országgyűlésnek, felkínálva a segítségüket is egy hasonló funkciójú szervezet felállítására. A PITCOM az összes parlamenti pártot képviselő politikusokból, egyetemi és kutatóintézeti szakemberekből, valamint vállalati képviselőkből álló, a parlamenti munkát támogató szakmai fórum és hangsúlyozottan nem lobbiszervezet. A magyar képviselői csoport júniusi budapesti látogatásának programja keretében megszerveztük Andrew Miller és az Országgyűlés Oktatási és Tudományos Bizottsága elnöke, Dr. Szabó Zoltán találkozáját. További fejlemények 2006. őszén várhatók.

A nagykövetség általános munkamegosztásában a magyar és brit érdeklődő vállalatok információs kéréseit teljesítettem oktatási, környezetvédelmi és információtechnológiai területeken. Ad hoc helyettesként a brüsszeli Mezőgazdasági és Halászati Tanács ülését megelőző, a brit álláspontról tájékoztató EU27 üléseken többször részt vettem. Esetenként a sajtóattasét helyettesítve sajtótáviratokat készítettem.

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium államtitkárának londoni tárgyalási programját (hátrányos helyzetű diákok felzárkóztatási programjai a brit iskolarendszerben) a Magyar Kulturális Központtal összehangolva megszerveztem és lebonyolítottam.

7. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

- 7.1 Az Egyesült Királyság és Magyarország nagyságából fakadóan eltérő nemzetközi súlyt, erőt és befolyást képvisel, ennek következtében a kapcsolatrendszer, ideértve a kutatás-fejlesztési és innovációs kapcsolatokat is, áthatja az aszimmetria, a kapcsolatok fejlesztésében való eltérő érdekelttség.
- 7.2 A brit TTI politikával és stratégiával a magyar innovációs politika és stratégia kedvező szinergiákat mutat, amelyek alapul szolgálhatnak a két ország közötti együttműködési lehetőségek kölcsönös felmérésének és kiaknázásának. A szakterületi prioritások is kedvező egyezéseket mutatnak (pl. élettudományok és biotechnológia, információs és kommunikációs technológiák, anyagtudományok, környezetvédelem). Mindkét ország céljai között szerepel a tudásalapú, magas szellemi értéket képviselő K +F beruházások vonzása, de ez kevésbé érdekütközés, mint vállalati szinten lehetőség.
- 7.3 Jóllehet a brit stratégia célországai között Magyarország közvetlenül – érthető módon - nem szerepel, de mint az Európai Unió tagja elnyerheti a brit TTI politika és stratégia megvalósításának szereplői figyelmét. Erre tárgyalásaink során az összes szervezetnél általános nyitottságot tapasztaltunk, melyet erőteljesen támogat a magyar kutatók szakmai elismertsége is az Egyesült Királyságban.
- 7.4 Az együttműködési lehetőségek és a konkrét brit hajlandóságok felméréséhez azonban szükséges volna, hogy a magyar TTI politika és stratégia prioritásait, szervezetét és az Egyesült Királysággal való együttműködési szándékainkat, lehetséges szintjeit (parlamentari, kormányzati) és megcélzandó formáit (kölcsönös látogatások, meghívások, előadások stb.) világosan láttatni tudjuk a brit féllel. Ehhez a Külügyminisztérium, az NKTH és a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium koncepciója, támogatása és információi elengedhetetlenül szükségesek. A pragmatikus brit felfogást figyelembe véve, annál inkább számíthatunk nyitottságra és fogadókészségre minél konkrétabb és kölcsönös gyakorlati előnyöket kínáló kezdeményezésekkel élünk.
- 7.5 Célszerűnek tartanám továbbá egy 1 – 2 éves relációs Tét munkaterv kidolgozását, amely az Egyesült Királyságra vonatkozó koncepciót, terveket, stratégiát és akciókat rögzítené. Ha erre az NKTH-n kívül néhány jól kiválasztott főszereplő és főszereplő-típus (pl. szakszövetség, RET, innovációs központ, egyetemi innovációs technológia központ stb.) közreműködésével kerülhetne sor, a munkaterv konkrétumai és a jól kiválasztott szereplők bemutatása jól szolgálhatná a brit szereplők gyakorlatias igényeit is, valamint egyaránt lehetőséget adna a felülről és alulról építkező kapcsolatok fejlesztésére is.

London, 2007. július 12.

Készítette: Magócsi László Tét attasé
Jóváhagyta: Czákó Borbála nagykövet